

SAĐLIK KURUMLARI YÖNETİMİNDE COVID–19 GÜNCEŚİ

Editörler:

Dr. Öğr. Üyesi Altuğ ÇAĞATAY – Dr. Öğr. Üyesi Adem TÜZEMEN

Bu kitabın yayın hakkı SİYASAL KİTABEVİ'ne aittir. Yayınevinin ve yayıncısının yazılı izni alınmaksızın kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopyalanamaz, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

SAĞLIK KURUMLARI YÖNETİMİNDE COVID-19 GÜNCEŞİ

Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Altuğ ÇAĞATAY – Dr. Öğr. Üyesi Adem TÜZEMEN

Kapak Tasarımı ve Sayfa Düzeni: Buse Dilara Dirim

©Siyasal Kitabevi Tüm Hakları Saklıdır.

2021 Kasım, Ankara

ISBN No: 978-625-7424-15-8

Siyasal Kitabevi-Ünal Sevindik

Yayıncı Sertifika No: 14016

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay-Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

e-posta: info@siyasalkitap.com

<http://www.siyasalkitap.com>

Baskı:

Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47865

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48

Tel: 0(312) 341 36 67

Dağıtım:

Siyasal Kitabevi

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay/Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

e-posta: info@siyasalkitap.com

<http://www.siyasalkitap.com>

SAĐLIK KURUMLARI YÖNETİMİNDE COVID–19 GÜNCEŚİ

Editörler:

Dr. Öğr. Üyesi Altuğ ÇAĞATAY – Dr. Öğr. Üyesi Adem TÜZEMEN

ABAKAY MÜHENDİSLİK KATKILARIYLA...

*Pandemi sürecinde hayatını ortaya
koyan tüm sağlık çalışanlarına saygılarımla...*

Müh. Mustafa ABAKAY

Kızlarımız Gökçe Çağatay ve Zeynep Ayla Tüzemen'e...

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	9
GİRİŞ	11
BİRİNCİ BÖLÜM	
COVID-19 DÖNEMİ DÜNYADA SAĞLIK YÖNETİMİ	13
DR. ÖĞR. ÜYESİ HÜSEYİN TOLGA ÇAĞATAY	
İKİNCİ BÖLÜM	
SAĞLIK YÖNETİMİNDE TANIM VE YAKLAŞIMLAR	45
DOÇ. DR. SERHAT KOYUNCU - DR. ÖĞR. ÜYESİ TUFAN ALATLI	
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
COVID-19 İLE GELİŞEN SAĞLIK STRATEJİSİ	67
DR. ÖĞR. ÜYESİ ALTUĞ ÇAĞATAY	
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
SAĞLIKTA TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİ	99
DR. ÖĞR. ÜYESİ ADEM TÜZEMEN	
BEŞİNCİ BÖLÜM	
ACİL SERVİS YÖNETİMİ	121
DR. ABDURRAHMAN İSKENDER	
ALTINCI BÖLÜM	
AFET YÖNETİMİ	153
UZM. DR. ASLI YASEMEN SAVAŞ	
YEDİNCİ BÖLÜM	
SAĞLIK HİZMETLERİNDE PERFORMANS YÖNETİMİ	177
DR. ÜMİT ARSLAN	
SEKİZİNCİ BÖLÜM	
SAĞLIK HİZMETLERİNDE İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ.....	213
ÖĞR. GÖR. MESUT ARDIÇ	
DOKUZUNCU BÖLÜM	
SAĞLIKTA KALİTE YÖNETİMİ	249
ÇAĞDAŞ YILDIZ	
ONUNCU BÖLÜM	
SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA ÖRGÜT PSİKOLOJİSİ	273
DR. ÖĞR. ÜYESİ MUHAMMET ÇANKAYA	

ONBİRİNCİ BÖLÜM	
SAĞLIK HİZMETLERİNDE İLETİŞİM VE HALKLA İLİŞKİLER	315
ÖĞR. GÖR. ÖZNUR NALÇINKAYA	
ONİKİNCİ BÖLÜM	
SAĞLIK TURİZMİ	341
DR. ÖZLEM DEMİR	
ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
SAĞLIK EKONOMİSİ	373
ARŞ. GÖR. FATMA BENLİ	
ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
SAĞLIK KURUMLARINDA PAZARLAMA YÖNETİMİ	393
ÖĞR. GÖR. GÖKHAN COŞKUN	

ÖNSÖZ

Zamanın tanımlanmaya başladığı günlerden itibaren sağlık, her zaman önemli bir araştırma konusu olmuş ve bu durum insanların sağlık konusuna bakışlarını daima yenilemelerine ve geliştirmelerine neden olmuştur. Büyüyen ve gelişen toplumlarla birlikte daha toplumsal vakalar da ortaya çıkmaya başlamış ve bu durum sağlık konusunun önemini ileriye taşımıştır. Sağlık konusunun önemi, hasta sayılarının nüfusla doğru orantılı olarak artması ile birlikte sadece tedavi ile kısıtlı olmaktan çıkmış aynı zamanda oluşturulan toplumsal hastanelerin ve sağlık kurumlarının yönetilmesi işlevini de ortaya çıkarmıştır.

Modern dünya ile birlikte daha profesyonel hastaneler ve tedavi yöntemleri insanların hizmetine sunulurken, sosyal devletin yerine getirebileceği olanaklar da giderek yerini özel girişimlere bırakmaya başlamıştır. Artık konu sadece insan sağlığının tedavi edilmesinin dışına çıkmaya başlamış, her hastane aynı zamanda lüks bir konaklama tesisi veya birinci sınıf bir yemekhane olmak gibi hizmetleri de yerine getirmekle yüz yüze kalmıştır. Hastalar yalnızca tedavi olmakla yetinmeyip, aynı zamanda aldıkları tedavinin daha steril koşullarda daha “lüks” hizmetlerle pekiştirilmesini istemeye başlamışlardır. Bu durum sağlık kurumlarını sadece birer “hastane” olmaktan çıkarmış ve durdurulamaz bir dönüşüme sebep olmuştur.

Uluslararası salgınlar sadece sağlık kurumlarının yönetimini değil aynı zamanda ülke ekonomilerini de çok derinden etkilemektedir. Dünyanın hazırlıksız olarak yakalandığı Covid-19 pandemisi her toplumda farklı stratejiler ile göğüslenmeye çalışılmış olsa da en nihayetinde güçlü ve önemli kararlar alarak sağlık sistemlerinin çökmemesi için adımlar atılmıştır. Sistem içerisinde rol alan aktörler büyük fedakârlıklar içerisinde bulunarak toplumsal hasarı minimum düzeyde tutmaya çalışmışlardır. Her ne kadar beklenen ve alışık olunan bir durum olmasa da pandemi süreci bize öğretmiştir ki, sağlık yönetimi; tek başına düşünülmemesi gereken, komplike karar mekanizmalarının rol aldığı, sağlık çalışanlarının koordine edilmesinin yanı sıra sağlık sistemi ile ilişki içerisinde olan bütün unsurların birlikte yönetilmesini gerektiren “stratejik bir felsefe”dir.

Sağlık kurumlarının profesyonel bir hizmet sağlayıcısı olduğu andan itibaren sadece verilen hizmetlerle değil bu hizmetlerin yönetilmesi konusu da profesyonel ellere teslim edilmeye başlandı. Pandemi sonrası tüm dünyada yaşanan olaylar sağlık kurumları yönetiminin önemini bir kez daha gözler önüne sermiştir. Sağlık sisteminin sadece “tanı-teşhis-tedavi” denkleminin

etrafında gerçekleşmediği, aksine bu denklemin yerine getirilmesi için gerekli olan bütün unsurların hep birlikte ve koordineli bir şekilde yönetilmesinin önemi daha da anlaşılmıştır.

Bu noktadan hareketle yola çıktığımız ve özellikle uygulayıcılar ve akademisyenler için önemli bir eser olacağına inandığımız bu çalışmamızın temel motivasyon kaynağı, sistem içerisinde rol alan bütün unsurları bir araya getirerek bunların yönetimi için gerekli olan bilgileri toparlayabilmektir. 14 bölümden oluşan ve her bölümünde Covid 19 pandemisi vurgusu yapılan bu kitaptaki bölümler sırasıyla şöyledir; Covid-19 Dönemi Dünyada Sağlık Yönetimi, Sağlık Yönetiminde Tanım ve Yaklaşımlar, Covid-19 İle Gelişen Sağlık Stratejisi, Sağlıkta Tedarik Zinciri Yönetimi, Acil Servis Yönetimi, Afet Yönetimi, Sağlık Hizmetlerinde Performans Yönetimi, Sağlık Hizmetlerinde İnsan Kaynakları Yönetimi, Sağlıkta Kalite Yönetimi, Sağlık Çalışanlarında Örgüt Psikolojisi, Sağlık Hizmetlerinde İletişim ve Halkla İlişkiler, Sağlık Turizmi, Sağlık Ekonomisi, Sağlık Kurumlarında Pazarlama Yönetimi.

Bilgilerimizin bir araya gelerek bir kitap haline dönüşmesi için katkı sağlayan bütün yazarlara teşekkür ederiz.

Bugünlere gelmemizde yardımcı olan ve her adımımızda yanımızda olan, varlıklarıyla bizi mutlu eden ailelerimize şükranlarımızı sunarız.

Bu çalışmanın, sağlık kurumlarındaki profesyonel hizmet yöneticilerinin yanı sıra, akademisyenlere, sektör tedarikçilerine, kurumsal yöneticilere ve bu alanda çalışan herkese faydalı olmasını ümit ediyoruz.

Kitabın basımını gerçekleştiren Siyasal Kitabevi'ne ve bütün çalışanlarına teşekkür ederiz.

Dr. Öğr. Üyesi Altuğ ÇAĞATAY / Dr. Öğr. Üyesi Adem TÜZEMEN
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Kasım 2021, Tokat

GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz çağa adını veren bilgi, örgütler, işletmeler, kurumlar ve hastaneler için artan bir ivme ile vazgeçilmez bir kaynak olmaya devam ediyor. Üretilen mal ve hizmetlerin yanı sıra bilgi üretimi, işletmelerin piyasada daha önde yer almasını, rakipleri ile sürdürülebilir bir rekabete girmesini sağlar. Başka bir anlatımla, günümüzde çok önemli bir girdi haline gelen bilgi, mal ve hizmetlerin üretimi ile birlikte işletmeyi daha güçlü daha proaktif, daha verimli ve etkin duruma getirir.

Mal ve hizmet üretiminde kullanılan kaynakların kullanıldıkça azalmasına karşılık, bilgi üretiminde ise bilgi kullanıldıkça artmaktadır. O yüzden bilgi, lisans, patent üreten ve ar-ge faaliyetlerine daha fazla önem veren örgütlerin öne çıktıkları görülmektedir.

Emek yoğun işletmeler olarak kabul edilen ancak diğer tüm sektörler göre teknolojiyi daha fazla kullanan sağlık sektöründe bilimsel bilgi ve yüksek teknolojiye olan ihtiyaç gitgide artmaktadır.

Sağlık yönetiminde ve özellikle hastanelerde profesyonelleşme eğiliminin artması birer kompleks işletmeler olan hastanelerde sağlık yönetimi alanında eğitim görmüş nitelikli iş gücünü ön plana çıkarmıştır.

Dr. Öğr. Üyesi Altuğ ÇAĞATAY ve Dr. Öğr. Üyesi Adem TÜZEMEN'in editörlüklerinde genç akademisyen arkadaşlarımız tarafından hazırlanan "Sağlık Kurumları Yönetiminde Covid-19 Güncesi" adlı bu kitapta Covid-19'un meydana getirdiği değişimlerin sağlık yönetimini oluşturan başlıca fonksiyonları nasıl etkilediği üzerinde yoğunlaşmış olup aynı zamanda sağlık yönetiminin dünyadaki mevcut durumunu ve geleceğine de makro perspektiften bakarak bir bakış açısı oluşturulmuştur.

Başta editörler olmak üzere emeği geçen tüm bölüm yazarlarını kutluyor, alana katkılar sunmasını diliyorum.

Prof. Dr. Zekai ÖZTÜRK
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
KASIM-2021